

Naantali*

Ympäristö- ja ilmasto-
ohjelma 2024-2030

Toimenpideohjelma
2026

Ympäristö- ja ilmasto-ohjelman tavoitteet

1. Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen 80 % vuoteen 2030 mennessä (vuoden 2007 tasosta)
2. Luonnon köyhtymisen pysäyttäminen vuoteen 2030 mennessä
3. Saaristomeren ja vesistöjen hyvä tila vuoteen 2030 mennessä
4. Naantali on esimerkillinen ympäristö- ja ilmastotoimija, -viestijä ja -kasvattaja

Toimenpiteiden jaottelu ja tilanne

Toimenpiteet on jaoteltu sen mukaan, mitä tavoitetta toimenpide ensisijaisesti edistää. Jotkut toimenpiteet edistävät useampaa tavoitetta. Esimerkiksi metsittämiseen tai viherrakenteen lisäämiseen liittyvät toimenpiteet voivat vähentää luonnon köyhtymistä sekä kompensoida kasvihuonekaasupäästöjä lisäämällä tai ylläpitämällä hiilinieluja.

Toimenpiteiden seuranta on selkeytetty merkitsemällä ne värikoodein. Vihreällä merkityt toimenpiteet ovat joko käynnissä tai varmuudella käynnistymässä. Keltaisella merkityt toimenpiteet ovat vielä selvitys- tai suunnitteluvaiheessa.

Tavoite 1:

Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen 80% vuoteen 2030 mennessä (vuoden 2007 tasosta)

Kuinka tavoitteeseen päästään:

1. Parannetaan energiatehokkuutta ja lisätään uusiutuvaa energiaa
2. Vähennetään liikenteen päästöjä
3. Lisätään ilmastokestävyyttä kaavoituksen, maankäytön ja rakentamisen avulla
4. Edistetään kiertotaloutta ja hankintojen kestävyyttä
5. Turvataan hiilinielut ja -varastot osana päästötavoitetta

#	Toimenpide	Teema	Toimenpiteen kuvaus	Toimenpiteen tilanne	Toteuttaja	Tavoiteltava vaikutus	Toteutumis vuosi	Lisätiedot (linkki)
1	Katuvalaistuksessa suurpainenatriumvalaisimien korvaaminen LED-valaisimilla	Energiatehokkuus ja uusiutuva energia	Suurpainenatriumvalaisimia korvataan LED-valaisimilla. Kaikki uudet katuvalaisimet toteutetaan LED-valotekniikalla.	Käynnissä	Tekniset palvelut, yhdyskuntatekniikka	Energiatehokkuuden lisääminen	Jatkuva	
2	Kaupungin omistamien kiinteistöjen uusiutuvat energialähteet	Energiatehokkuus ja uusiutuva energia	Vuonna 2026 Kalevanniemen liikuntahallin katolle asennetaan 40 kWp:n aurinkovoimala ja Naantalin suojatyökeskukselle asennetaan ilmajäähdytyspumpu.	Käynnissä	Tekniset palvelut, tilalaitos	Uusiutuvan energian lisääminen	2026	
3	Naantalin kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishjelma 2030:n mukaiset toimenpiteet	Liikenne ja liikkuminen	Naantalin kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishjelma 2030 on kaupungin ensimmäinen aktiivista ja kestävästä liikkumisesta edistävä strategia. Ohjelman tavoitteena on luoda suuntaviivat kävelyn ja pyöräliikenteen systemaattiselle ja pitkäjänteiselle edistämistyölle Naantalissa. Ohjelma sisältää 19 toimenpidetokokonaisuutta. Ohjelman seuranta raportoidaan vuosittain tekniselle lautakunnalle.	Käynnissä	Tekniset palvelut, Sivistyspalvelut	Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen, terveyden, turvallisuuden, tasa-arvon ja viihtyisyyden lisääntyminen	2022-2030	Kävely ja pyöräily Naantali
4	Kaupungin työntekijöiden yhteiskäyttöinen sähköauto	Liikenne ja liikkuminen	Selvitys kaupungin työntekijöiden yhteiskäyttöisestä sähköautosta on tehty vuonna 2024, ja hankinta on tarkoitus toteuttaa lähivuosina. Yhteiskäyttöauton hankinta edellyttää kaupunkitason päätöstä, jota ei ole toistaiseksi tehty.	Käynnissä	Tekniset palvelut, yhdyskuntatekniikka	Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen	2024-2027	
5	Naantalin rautatieliikennepaikan (asemanseutu) kehittäminen	Liikenne ja liikkuminen	Väylävirasto ja Naantalin kaupunki ovat toteuttaneet yhteishankkeena ratasuunnitelman Naantalin liikennepaikan kehittämiseksi. Asemapaikan ratasuunnitelma odottaa Traficomien hyväksymistä. Naantalin asemapaikan asemakaava on saavuttanut lainvoiman.	Käynnissä	Tekniset palvelut, yhdyskuntatekniikka	Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen	2023-	Naantalin liikennepaikan kehittäminen, ratasuunnitelma - Väylävirasto

#	Toimenpide	Teema	Toimenpiteen kuvaus	Toimenpiteen tilanne	Toteuttaja	Tavoiteltava vaikutus	Toteutumis vuosi	Lisätiedot (linkki)
6	Ilmastovaikutusten arviointi kaupungin tekemissä kaavoissa	Lisätään ilmastokestävyyttä	Ilmastovaikutusten arviointi sisältyy kaikkiin kaupungin kaavoihin. Vuonna 2026 arviointi tehdään yhteensä 12 kaavalle.	Käynnissä	Tekniset palvelut, kaavoitus	Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen	Jatkuva	
7	Sähkökäyttöisten koneiden hankkiminen uusimisen yhteydessä	Kestävät hankinnat	Kaupungin käytössä olevien koneiden ja laitteiden uusimisen yhteydessä siirrytään ensisijaisesti sähkökäyttöisiin.	Käynnissä	Tekniset palvelut, yhdyskuntatekniikka	Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen	Jatkuva	
8	Henkilö- ja pakettiautohankinnoissa siirtyminen vähäpäästöisiin ajoneuvoihin	Kestävät hankinnat	Strateginen toimenpide, jonka mukaisesti vähäpäästöisiä ajoneuvoja tulee olla vähintään 38,5 % hankittavista ajoneuvoista. Vuonna 2026 on tarkoitus hankkia kolme sähkökäyttöistä henkilöautoa.	Käynnissä	Tekniset palvelut, yhdyskuntatekniikka	Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen	Jatkuva	
9	Kasvisruuan ja lähikalan suosiminen kaupungin kokoustarjoiluissa	Kestävät hankinnat	Keittiö pyrkii kaupungin kokoustarjoiluissa tarjoamaan kasvis- ja lähikalavaihtoehtoja silloin kun se on mahdollista. Tarjoilut valmistetaan aina tilauksen mukaisesti.	Käynnissä	Kaupungin kaikki toimialat	Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen, lähialueen elinkeinotoiminnan tukeminen	Jatkuva	
10	Makuaakkoset- ja kouluruokadiplomit	Kestävät hankinnat, lisätään ilmastokestävyyttä	Päiväkodeissa ja kouluissa mm. tutustutaan erilaisiin kasviksiin hankkimalla tai uusimalla päiväkoteihin Makuaakkoset- ja kouluihin kouluruokadiplomit. Diplomit ovat tunnustus ravitsemuksellisesti, kasvatuksellisesti ja ekologisesti kestävä kouluruokailun edistämisestä. Em. diplomit ovat voimassa kolme vuotta.	Käynnissä	Ateriapalvelut, kaikki päiväkodit ja koulut	Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen	Jatkuva	Makuaakko set-diplomi Kouluruoka diplomi
11	Ruokahävikin vähentäminen	Kestävät hankinnat	Ruokahävikin määrää seurataan päivittäisellä hävikkipunnituksella päiväkodeissa ja kouluissa. Punnitustulosten pohjalta pystytään tarkentamaan annoskokoja sekä lähetettävien ruokien määriä. Suurin hävikki on syntynyt päiväkodeissa, joiden kanssa toteutetaan palaverit vuoden 2026 aikana, millä toimenpiteillä hävikkiä saataisiin vähennettyä.	Käynnissä	Ateriapalvelut yhdessä päiväkotien ja koulujen kanssa	Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen, taloudellinen vaikutus	Jatkuva	

#	Toimenpide	Teema	Toimenpiteen kuvaus	Toimenpiteen tilanne	Toteuttaja	Tavoiteltava vaikutus	Toteutumisvuosi	Lisätiedot (linkki)
12	Omien kahvimukien käyttö henkilöstöravintolassa ja erilaisissa sosiaalityötiloissa	Kestävät hankinnat	Henkilöstöä kannustetaan käyttämään kertakäyttömukien yms. sijaan kestoastioita, kuten omia kahvimukeja. Kertakäyttötuotteiden vähentäminen tuo myös taloudellisia hyötyjä mm. kun kertakäyttöastioita ei tarvitse ostaa toistuvasti.	Käynnissä	Ateriapalvelut, kaikki toimialat	Jättemäärän ja ympäristökuormituksen vähentäminen, taloudellinen vaikutus	2026	
13	Haaste yläkoululaisille: Kotitaloustunneilla järjestetään kasvisruokareseptikilpailu	Kestävät hankinnat	Kotitaloustunneilla järjestetään kasvisruokareseptikilpailu, jonka kriteerit on määritelty. Voittajaresepti pääsee ruokalistalle "Hitti vai huti - päivään", jolloin oppilaat saavat äänestää ruokaa jatkoon ruokalistalle.	Käynnissä	Ateriapalvelut yhdessä kotitalousopettajien kanssa	Kasvisruokien suosion lisääminen kouluissa	2026	
14	Ympäristömerkittyjen puhdistusaineiden käyttö ateria- ja siivouspalveluissa	Kestävät hankinnat	Ateria- ja siivouspalveluissa käytetään ympäristömerkittyjä puhdistusaineita kaikissa niissä tuoteryhmissä, joissa se on mahdollista.	Käynnissä	Ateria- ja siivouspalvelut yhdessä keskusvaraston kanssa	Ympäristökuormituksen vähentäminen	Jatkuva	
15	Jätteiden monilokeroastiat keskeisimmille turistialueille	Kiertotalous	Kaupunki järjestää jätteiden monilokeroastioita keskeisimmille turistialueille kesäkausiin.	Käynnissä	Tekniset palvelut, tilapalvelut, viheryksikkö	Kiertotalouden edistäminen	Jatkuva	
16	Jätteiden lajittelua kehitetään kaupungin toimipisteillä	Kiertotalous	Tarkoituksena on selvittää, mitä jättejakeita on mahdollista ja kannattavaa lajitella kaupungin eri toimipisteissä, kuten kaupungintalolla tai kouluissa. Selvityksessä voidaan ottaa kantaa myös jätteenkäsittelyn kokoon ja sijainteihin.	Selvitetään	Tekniset palvelut, tilalaitos	Kiertotalouden edistäminen	2026	

#	Toimenpide	Teema	Toimenpiteen kuvaus	Toimenpiteen tilanne	Toteuttaja	Tavoiteltava vaikutus	Toteutumis vuosi	Lisätiedot (linkki)
17	Sähköisen säilyttämisen hanke ja sähköisen arkistoinnin käyttöönotto hallintopalveluissa	Kiertotalous	Kaupunkiorganisaation paperiaineistojen digitoimista ja viemistä sähköiseen säilytykseen edistetään systemaattisesti. Myös hallinnoimattomien sähköisten aineistojen viettä verkkolevyiltä tai muista tallennuspaikosta sähköiseen säilytysjärjestelmään edistetään.	Käynnissä	Hallintopalvelut, tietohallinto	Resurssien säästäminen	Jatkuva	
18	Digi Ensin -hanke	Kiertotalous	Uuden viranomaispostin digitaalista ensisijaisuutta koskevan lainsäädännön muutokset astunevat voimaan kevään 2026 aikana. Naantalin kaupunki siirtyy Suomi.fi -viestien käyttöön alustavan suunnitelman mukaisesti vaiheittain sen jälkeen kun järjestelmiin saadaan tarvittavat tekniset ja toiminnalliset valmiudet operaattorien toimesta.	Käynnissä	Hallintopalvelut, tietohallinto	Resurssien säästäminen	2026	Digi ensin -hanke Digi- ja väestötietovirasto
19	Kaupungin omistamien joutomaiden kartoitus ja niiden muuttaminen metsiksi tai niityiksi	Hiilinielut	Viheryksikkö kartoittaa ja muuttaa kaupungin omistamia joutomaita soveltuvin osin metsiksi tai niityiksi.	Käynnissä	Tekniset palvelut, viheryksikkö	Hiilinielujen lisääminen, luonnon köyhtymisen pysäyttäminen	Jatkuva	
20	Naantalin Energia Oy:n toimenpiteet	Kestävät hankinnat	Naantalin Energia Oy:n ostama sähkö (4000 MWh) on CO ₂ -vapaata 1.7.2026 alkaen. Työsuhdeautoina suositaan täyssähköisiä tai hybridejä, minkä lisäksi selvitetään mahdollisuutta hankkia asentajille sähkökäyttöisiä pakettiautoja seuraavien kalustohankintojen ja -vaihtojen yhteydessä.	Käynnissä	Naantalin Energia Oy	Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen	2026	
21	Naantalin Satama Oy:n toimenpiteet	Hiilineutraalius	Naantalin Satama Oy laatii oman toiminnan hiilineutraaliuden suunnitelman vuoden 2026 aikana.	Käynnissä	Naantalin Satama Oy	Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen	2026	

Tavoite 2:

Luonnon köyhtymisen pysäyttäminen vuoteen 2030
mennessä

Kuinka tavoitteeseen päästään:

1. Lisätään luontotietoa ja sen hyödyntämistä
2. Kehitetään kaupungin sisäistä toimintamallia
3. Suojellaan ja hoidetaan uhanalaisia elinympäristöjä ja eliölajeja
4. Lisätään uuselinympäristöjä
5. Torjutaan vieraslajeja
6. Hoidetaan kaupungin omistamia metsiä kestävästi
7. Säilytetään ja lisätään kaupunkiluonnon monimuotoisuutta

#	Toimenpide	Teema	Toimenpiteen kuvaus	Toimenpiteen tilanne	Toteuttaja	Tavoiteltava vaikutus	Toteutumisvuosi	Lisätiedot (linkki)
22	Kaupunki pitää yllä ja lisää ajantasaista luontotietoa erilaisin luontoselvityksin	Luontotieto	Kaupunki voi teettää tai tehdä omana työnään erilaisia luontoselvityksiä kunnan luontotiedon lisäämiseksi esim. uhanalaisista lajeista ja luontotyypeistä. Ajantasaisilla luontotiedoilla saadaan tietoa kaupungin luonnon nykytilasta. Vuonna 2026 on tarkoitus selvittää Manner-Naantalin norot.	Käynnissä	Tekniset palvelut, ympäristönsuojelu	Luonnon parempi huomioiminen organisaation toiminnassa ja päätöksissä	Jatkuva	
23	Luontopaikkatiedon saavutettavuuden ja vaikuttavuuden lisääminen kaupunkiorganisaation sisällä	Luontotieto	Luontopaikkatiedon saavutettavuutta ja vaikuttavuutta lisätään esim. kehittämällä kaupungin Tiera City -ohjelmaa. Vuodesta 2026 alkaen luontoselvitysten tarjouspyynnöissä vaaditaan aineistoa paikkatietomuodossa niin, että se saadaan helposti vietyä sisäiseen karttapalveluun.	Käynnissä	Tekniset palvelut, ympäristönsuojelu ja paikkatietoasiantuntija	Luonnon parempi huomioiminen organisaation toiminnassa ja päätöksissä	2024-2026	
24	Viherrakenneselvityksen teettäminen	Luontotieto	Viherrakenteella tarkoitetaan viheralueiden ja niiden välisten viheryhteyksien muodostamaa verkostoa. Toimenpiteen tarkoituksena on riittävien ekologisten käytävien turvaaminen ja parantaminen sekä lähivirkistysverkoston kehittäminen ja turvaaminen teettämällä Naantalin kaupungille viherrakenneselvitys.	Selvitetään	Tekniset palvelut, ympäristönsuojelu ja kaavoitus	Luonnon köyhtymisen pysäyttäminen, hiilinielujen lisääminen, ilmastonmuutokseen sopeutuminen	2025-2026	
25	Ilmastonmuutokseen sopeutuminen Varsinais-Suomen kunnissa (SOPU) -hanke	Luontotieto, kaupungin sisäinen toimintamalli	Vuonna 2025 alkaneessa hankkeessa kootaan tietoa erilaisista ilmastonmuutokseen sopeutumisen toimenpiteistä, joita kuntakentällä voidaan nyt ja jatkossa toteuttaa. Näin autetaan kuntia tekemään tietoon perustuvia päätöksiä ja ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä. Vuoden 2026 aikana kaupungin teknisen palveluiden työntekijöille järjestetään työpaja.	Käynnissä	Tekniset palvelut	Kehitetään kaupungin sisäistä toimintamallia, ilmastonmuutokseen sopeutuminen	2025-2027	Ilmastonmuutokseen sopeutuminen Varsinais-Suomen kunnissa (SOPU) -valonia.fi
26	Kaupunki kehittää maankäytön sisäisiä suunnitteluprosesseja luonnon monimuotoisuutta säästävällä ja lisäävällä tavalla	Kaupungin sisäinen toimintamalli	Luonnon monimuotoisuutta koskevat tavoitteet viedään konkreettisina toimina osaksi kaupungin erilaisia maankäytön suunnitteluprosesseja. Toimenpidettä käsitellään myös Ilmastonmuutokseen sopeutuminen Varsinais-Suomen kunnissa (SOPU) -hankkeessa järjestettävässä työpajassa (kts. # 25).	Käynnissä	Tekniset palvelut	Luonnon parempi huomioiminen organisaation toiminnassa ja päätöksissä	2025-2030	

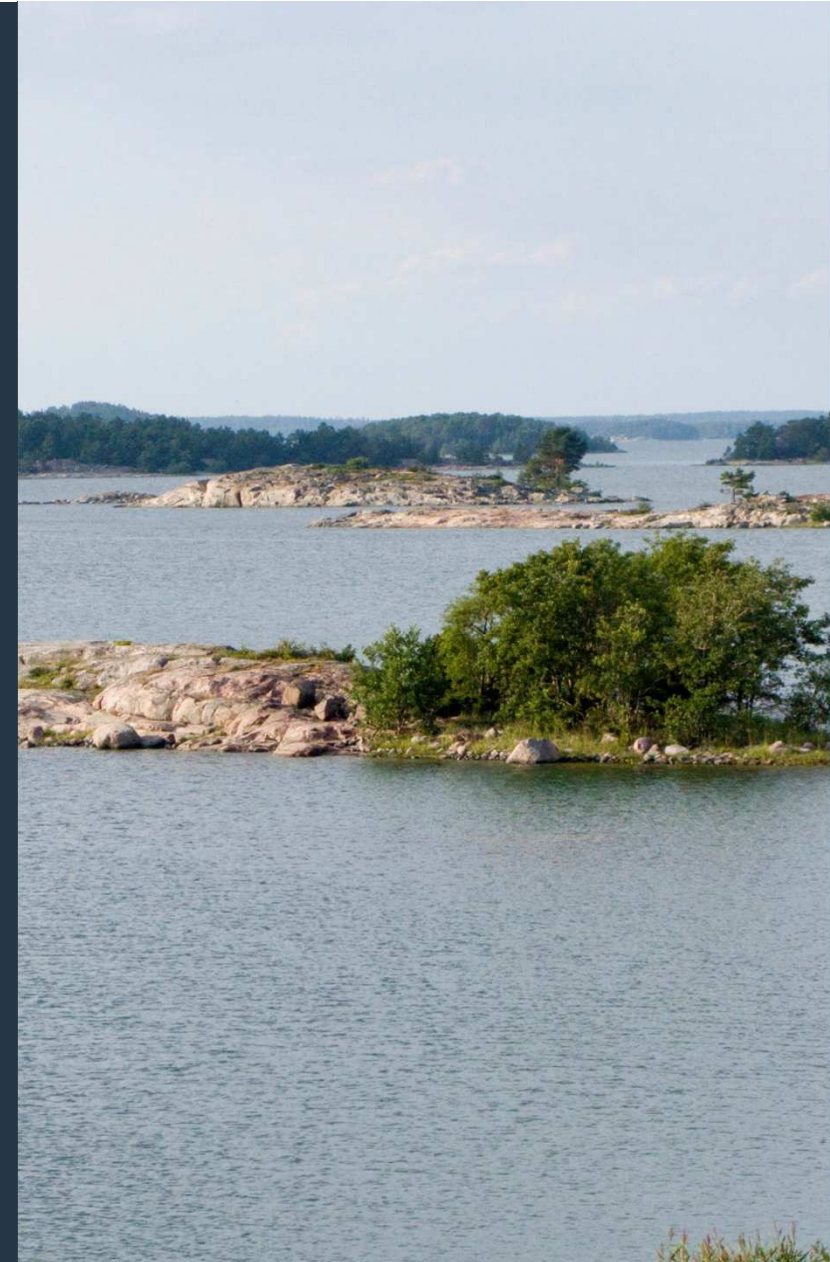
#	Toimenpide	Teema	Toimenpiteen kuvaus	Toimenpiteen tilanne	Toteuttaja	Tavoiteltava vaikutus	Toteutumisvuosi	Lisätiedot (linkki)
27	Saariston linnut törmiltä ruovikoihin – hanke	Elinympäristöjen hoito	Hankkeessa tehdään konkreettisia toimia, joilla voidaan parantaa saariston lintujen pesimäolosuhteita. Vuonna 2025 tilattiin tervapääskyille kerros- ja rivitaloja, jotka asennetaan vuoden 2026 aikana Pakinasiin ja Ruokoraumaan.	Käynnissä	Tekniset palvelut, ympäristönsuojelu	Luonnon köyhtymisen pysäyttäminen		Naantalin käynnissä olevia ympäristö- ja luontohankkeita Naantali
28	Mosaikin paloista lumoketjuksi, Mosaikki-hanke	Elinympäristöjen hoito	Päätavoite on ennallistaa jo olemassa olevia arvokkaiksi tunnistettuja luonnon monimuotoisuuskohteita sekä luoda ja kehittää uuselinympäristöjä luonnon monimuotoisuudeltaan sekä elinolosuhteiltaan heikentyneille urbaaneille alueille. Naantalissa Luolalan teollisuusalueelle toteutetaan pölyttäjille sopivia elinympäristöjä.	Käynnissä	Turun kaupunki, Naantalin kaupungin Tekniset palvelut, ympäristönsuojelu	Luonnon monimuotoisuuden lisääminen	2024-2026	
29	Pölyttäjätystävällisen ympäristönhoidon edistäminen Naantalin kaupungissa	Elinympäristöjen hoito	Naantalin kaupungin viheryksikkö ja ympäristönsuojelu osallistuvat yhteistyökumppanina Suomen luonnonsuojeluliiton vetämään Priodiversity LIFE-hankeeseen vuosien 2024-2028 aikana. Hanke sisältää pölyttäjätystävällisen ympäristönhoidon demonstraatioalueen perustamisen, demoalueen hoitosuunnitelman laadinnan ja hoidon toteuttamisen, viheralueiden suunnittelusta ja hoidosta vastaavien ammattilaisten kouluttamista sekä ympäristökasvatusta ja -viestintää kuntalaisille, kotipuutarhureille ja taloyhtiöille.	Käynnissä	Suomen luonnonsuojeluliitto, Tekniset palvelut, ympäristönsuojelu ja viheryksikkö	Luonnon köyhtymisen pysäyttäminen, pölyttäjien elinolosuhteiden ja sitä kautta luonnon monimuotoisuuden parantaminen	2024-2028	Luonnonsuojeluliitto mukana luontokatoa torjuvassa jättihankkeessa - Suomen luonnonsuojeluliitto/
30	Kaupungin mailla olevien uhanalaisiksi luokiteltujen perinnebiotooppien hoito	Elinympäristöjen hoito	Kaupunki hoitaa maillaan olevia uhanalaisiksi luokiteltuja perinnebiotooppeja.	Käynnissä	Tekniset palvelut, viheryksikkö (yhteistyössä muiden tahojen kanssa)	Luonnon monimuotoisuuden lisääminen perinneympäristöjä hoitamalla	Jatkuva	

#	Toimenpide	Teema	Toimenpiteen kuvaus	Toimenpiteen tilanne	Toteuttaja	Tavoiteltava vaikutus	Toteutumis vuosi	Lisätiedot (linkki)
31	Kaupungin niittyjen kartoittaminen ja uudelleenluokittelu	Elinympäristöjen hoito	Viheryksikössä on käytössä valtakunnallinen viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS 2020. Omistajarekisteriä päivitetään koko ajan viheralueiden ja niittyjen kunnossapitoluokituksen osalta.	Käynnissä	Tekniset palvelut, viheryksikkö	Kartoittamisen avulla uusia alueita suunnitella luontoarvot voidaan ottaa paremmin huomioon	Jatkuva	
32	Kaupungin omistamien metsäalueiden liittäminen METSO-ohjelmaan	Elinympäristöjen hoito	Tarkoitus on liittää METSO-ohjelmaan soveltuvin osin Naantalin kaupungin omistamia talouskäytössä olevia metsäalueita, jotka sijaitsevat saarissa. Viheryksikkö on ehdottanut METSO-kohteita ELY-keskukselle, mutta niiden liittäminen METSO-ohjelmaan odottaa vielä rahoitusta. METSO-ohjelman jatkokauden on tarkoitus käynnistyä vuonna 2026.	Selvitetään	Tekniset palvelut, viheryksikkö	Luonnon köyhtymisen pysäyttäminen suojelemalla metsäalueita, hiilinielujen lisääminen	Jatkuva	
33	Poikon Rantatien suon ennallistaminen	Elinympäristöjen hoito	Vuoden 2025 heinäkuussa tehtiin Poikon Rantatien suolle maastokäynti ennallistamisen suunnittelemiseksi. Suon ennallistaminen toteutetaan vuoden 2026 aikana yhteistyössä Suomen Luonnonsuojeluliiton kanssa.	Käynnissä	Tekniset palvelut, viheryksikkö ja ympäristönsuojelu	Luonnon monimuotoisuuden lisääminen elinympäristöjä kunnostamalla	2025-2026	
34	Uuden luonnonsuojelun perustaminen	Elinympäristöjen suojeleminen	Tarkoitus on perustaa luonnonsuojelualue Viialanjärvelle. Naantalin Viialanjärven luontoselvitys valmistui konsulttityönä vuonna 2024. Asia viedään päätöksentekoon vuoden 2026 aikana.	Käynnissä	Tekniset palvelut, ympäristönsuojelu	Luonnon köyhtymisen pysäyttäminen	2026	
35	PEMMA-alueiden suojeleminen	Elinympäristöjen suojeleminen	Suomen ympäristökeskus lanseeraa vuoden 2026 elokuussa uusia PEMMA-alueita (Paikallisesti ekologisesti merkittävät vedenalaiset meriluontoalueet). Mikäli Naantalin alueelta tunnistetaan PEMMA -kohteita, kaupunki aloittaa prosessin luonnonsuojelun perustamiseksi.	Selvitetään	Tekniset palvelut, ympäristönsuojelu	Luonnon köyhtymisen pysäyttäminen	2026	

#	Toimenpide	Teema	Toimenpiteen kuvaus	Toimenpiteen tilanne	Toteuttaja	Tavoiteltava vaikutus	Toteutumis vuosi	Lisätiedot (linkki)
36	Kaupunki perustaa uuselinympäristöjä (niityt, kedot)	Uuselinympäristöt	Uuselinympäristö tarkoittaa ihmisen luomaa tai muokkaamaa elinympäristöä, joka muistuttaa piirteiltään ja eliöstöltään luonnonsuojelulain tai luontodirektiivin tarkoittamaa luontotyyppiä. Uuselinympäristöjen avulla voidaan tukea osaa lajeista ja luontotyypeistä. Uuselinympäristöjä toteutetaan esim. Priodiversity LIFE-hankkeessa (kts. # 29).	Käynnissä	Tekniset palvelut, viheryksikkö	Luonnon köyhtymisen pysäyttäminen	2024-2028	
37	Mobiilisovelluksen käyttöönotto vieraslajien hävittämiseksi	Vieraslajien torjunta	Naantalin kaupunki selvittää mahdollisuutta ottaa käyttöön tai pilotoida digitaalinen ratkaisu, kuten mobiilisovellus, osana kaupungin tekemää vieraslajien torjuntatyötä.	Selvitetään	Tekniset palvelut, viheryksikkö ja ympäristönsuojelu	Vieraslajien torjunta	2026	
38	Naantalin Satama Oy:n toimenpiteet	Luontotieto	Tarkoitus on lisätä Naantalin Satama Oy:n henkilöstön tietoisuutta luonnon monimuotoisuudesta satama-alueella.	Käynnissä	Naantalin Satama Oy	Luonnon monimuotoisuus, luonnon parempi huomioiminen organisaation toiminnassa	2026	

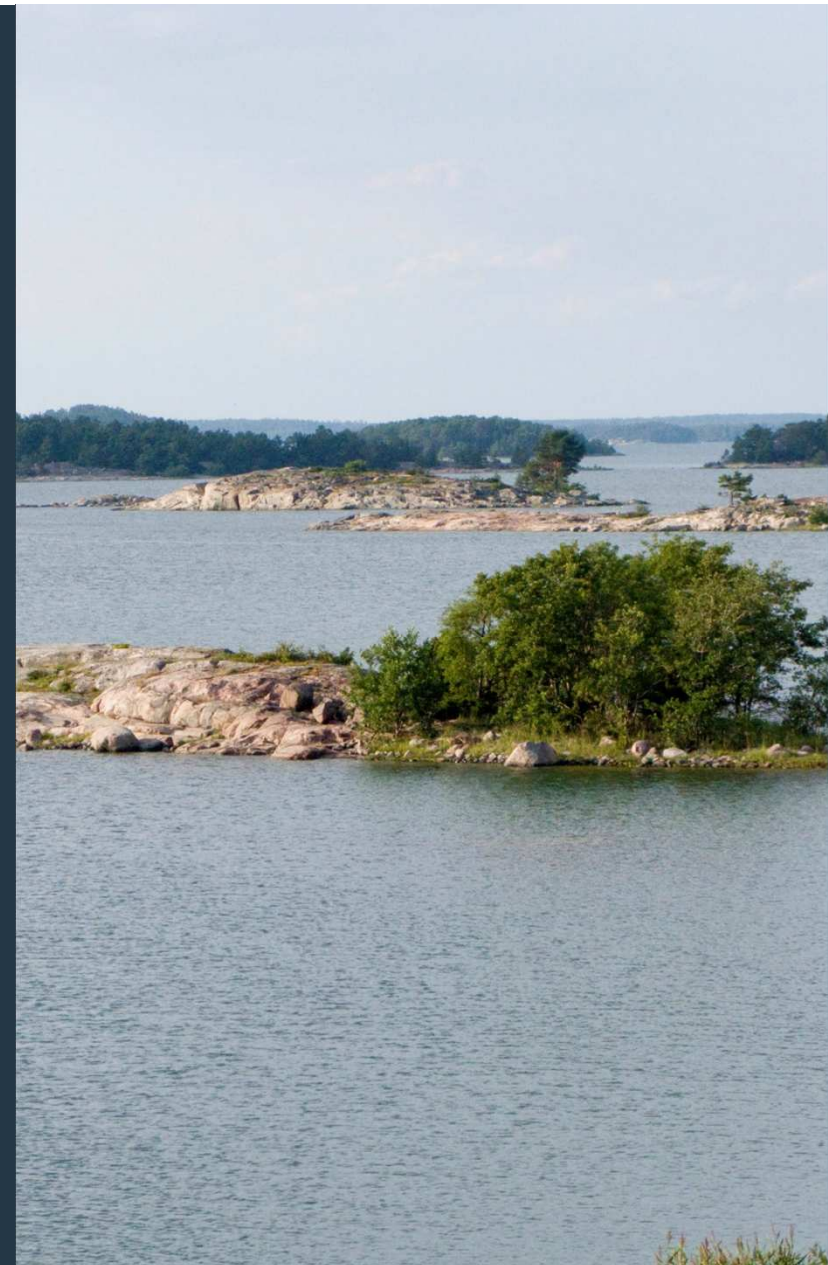
Tavoite 3:

Saaristomeren ja vesistöjen hyvä tila vuoteen 2030
mennessä

Kuinka tavoitteeseen päästään:

1. Toteutetaan konkreettisia toimia valuma-alueella
2. Tehdään yhteistyötä ylikunnallisissa verkostoissa

#	Toimenpide	Teema	Toimenpiteen kuvaus	Toimenpiteen tilanne	Toteuttaja	Tavoiteltava vaikutus	Toteutusvuosi	Lisätiedot (linkki)
39	Vaarjoen tulvaniityn perustaminen	Konkreettiset toimet valuma-alueella	Kaupunki on laatinut vuoden 2024 aikana Vaarjoen kosteikon yleissuunnitelman ELY-keskuksen avustuspäätöksellä tuettuna. Vaarjoelle toteutetaan kosteikon sijaan tulvaniitty talvella 2025-2026.	Käynnissä	Tekniset palvelut, ympäristönsuojelu	Saaristomeren tilan parantaminen vähentämällä ravinnekuormitusta mereen	2026	
40	Kaupungin ympäristönsuojelun Saaristomeriraha vuodelle 2026	Konkreettiset toimet valuma-alueella	Naantalin kaupunki on varannut vuodelle 2026 ympäristönsuojelun kustannuspaikalle 100 000 euroa ostopalveluihin konkreettisiin Saaristomeren pelastustoimiin Naantalin alueella. Kaupunginhallitus on päättänyt 9.3.2026 kokouksessaan, mihin määräraha käytetään.	Käynnissä	Tekniset palvelut, ympäristönsuojelu	Saaristomeren tilan parantaminen	2026	Kaupunginhallitus 9.3.2026 § 72
41	Saaristomeritoimien yleissuunnitelman toimenpiteiden toteuttaminen	Konkreettiset toimet valuma-alueella	Yleissuunnitelma vuosille 2025-2030 valmistui vuoden 2024 lopulla. Yleissuunnitelmaan listattiin ne toimet, joita kaupunki voi itse toteuttaa. Yleissuunnitelman mukaisia toimenpiteitä toteutetaan pääasiassa Saaristomerirahalla (kts. # 40).	Käynnissä	Tekniset palvelut, ympäristönsuojelu	Saaristomeren tilan parantaminen	2025-2030	Yleissuunnitelma 2025-2030_0.pdf
42	Septitankin tyhjennyspisteen perustaminen Teersaloon	Konkreettiset toimet valuma-alueella	Toimenpide on Saaristomeritoimien yleissuunnitelmasta. Vuoden 2022 asukasbudjetointikyselyssä toivottiin lisää imutyhjennyslaitteita. Kaupunki selvittää mahdollisuutta perustaa septitankin tyhjennyspiste Teersaloon, ja toteutus sopivan paikan löytyessä tapahtuu todennäköisesti vuoden 2027 aikana.	Selvitetään	Tekniset palvelut	Saaristomeren tilan parantaminen	2026-2027	
43	Työmaavesioppaan laatiminen	Konkreettiset toimet valuma-alueella	Toimenpide on Saaristomeritoimien yleissuunnitelmasta. Työmaavesioppaalla voidaan tarjota suunnittelijoille ja rakentajille ohjeita ja toimintatapoja, jotta rakennustyömaiden vesistä ei aiheudu haitallisia vaikutuksia vesistöille, eliöille eikä vesihuollon rakenteille.	Selvitetään	Tekniset palvelut, rakennusvalvonta, ympäristönsuojelu	Saaristomeren tilan parantaminen	2026	
44	Velkuan vesi- ja jätevesihuollon parantaminen ja kehittäminen	Konkreettiset toimet valuma-alueella	Velkuan vesi- ja jätevesihuolto tullaan liittämään Turun puhdistamoon. Suunnitelma on valmistunut ja lupakäsittely vesijohdon ja jätevesijohdon sijoittamisesta vesistöosuuksiin on vielä kesken, päätös saadaan todennäköisesti vuoden 2026 aikana. Rakentaminen on tarkoitus tehdä vuosien 2027-2028 aikana.	Käynnissä	Tekniset palvelut, vesihuoltolaitos	Saaristomeren tilan parantaminen	2024-2028	

#	Toimenpide	Teema	Toimenpiteen kuvaus	Toimenpiteen tilanne	Toteuttaja	Tavoiteltava vaikutus	Toteutumisen vuosi	Lisätiedot (linkki)
45	Naantalin kaupunki haastaa osallistumaan Siisti Biitsi -talkoisiin	Konkreettiset toimet valuma-alueella	Siisti Biitsi on Pidä Saaristo Siistinä ry:n vesistöjen ja rantojen roskaisuuteen keskittyvä talkoo-ohjelma. Siisti Biitsin tarkoituksena on siivoamisen lisäksi kerätä tietoja rantojen roskaisuudesta, herättää kiinnostusta roskaisuustilanteeseen ja yhdistää konkreettinen ympäristötyö hauskaan ulkoilupäivään. Vuonna 2026 Naantalin kaupunki haastaa kuntalaiset, yritykset, yhteisöt sekä muut kunnat siivoamaan vesistöjen rantoja ja lähialueita toukokuun aikana.	Käynnissä	Kaupungin kaikki toimialat, viestintä	Saaristomeren tilan parantaminen, roskaisuuden vähentäminen, ympäristötietoisuuden lisääminen	2026	https://www.siistibiitsi.fi/
46	Coastrider-tutkimukset Naantalin merialueilla	Konkreettiset toimet valuma-alueella	Coastrider-tutkimus on Havsmannualen 2 -hankkeessa kehitetty vedenlaadun tutkimusmenetelmä. Hankkeen tutkimustulosten avulla on kehitetty vedenlaatumittauksiin pohjautuva toimintamalli rannikkovesien kuormittuneisuuden ajallisesti ja alueellisesti tarkkaan ja kattavaan arviointiin. Vedenlaatua seuraamalla saadaan tietoa vesistön tilassa tapahtuvista muutoksista ja valuma-alueella tehtävien toimien vesistövaikutuksista.	Käynnissä	Tekniset palvelut, ympäristönsuojelu	Löytää Hot spot-alueet, joissa Saaristomeren tilan parantamiseksi tähtäävät toimet ovat erityisen kannattavia sekä seurata toimien vaikuttavuutta	Valtuustokausittain	prolitore.fi/fi/etusivu/
47	Ärviän esiintyminen ja poisto Naantali -hanke	Konkreettiset toimet valuma-alueella	Hanke toteutetaan yhdessä Turun Ammattikorkeakoulun kanssa. Hankkeessa testataan dronekuvauksen soveltuvuutta tähkä-ärviän ja uposkasvillisuuden kartoittamisessa. Lisäksi testataan tähkä-ärviän poistoa ja hyötykäyttöä käytännössä sekä saadaan alustavia tuloksia korjuun vaikutuksista pilottilueella Pikku-Nuikossa. Tavoitteena on saada kokonaiskuva tähkä-ärviän esiintymisestä Naantalissa, siksi sen esiintymistä kartoitetaan myös keräämällä kansalaishavaintoja kunnan alueelta.	Käynnissä	Tekniset palvelut, ympäristönsuojelu, Turun AMK	Saaristomeren tilan parantaminen	2025-2026	Ärviän esiintyminen ja poisto Naantali - Maaseutuverkosto

#	Toimenpide	Teema	Toimenpiteen kuvaus	Toimenpiteen tilanne	Toteuttaja	Tavoiteltava vaikutus	Toteutumisvuosi	Lisätiedot (linkki)
48	Askaisten- ja Mynälähdän valuma-alueyhteistyö -hanke	Konkreettiset toimet valuma-alueella	Hankkeessa kartoitetaan alueen keskeiset sidosryhmät ja heidän tarpeensa, kootaan ja analysoidaan olemassa oleva selvitys- ja tutkimustieto, määritetään yhteinen alueellinen visio (<i>vesialuevisio</i>), jonka avulla tavoitteet pyritään sovittamaan alueellisiin ja paikallisiin tarpeisiin sekä laaditaan yhteistoimintasuunnitelma valuma-alueen järjestäytymiselle. Vuonna 2026 alueen sidosryhmille järjestetään vesistövisiotalaisuus, jossa osallistujat pääsevät yhdessä pohtimaan, millainen visio alueelle tarvitaan, millä toimintamallilla sitä voidaan edistää ja millaisilla toimenpiteillä yhteisiin tavoitteisiin voidaan päästä. Vesialuevisioon kootaan keskeiset tavoitteet alueen vesien käytölle ja hoidolle, ja siinä huomioidaan alueen asukkaiden, maa- ja vesialueiden omistajien, elinkeinojen sekä ympäristön tarpeet.	Käynnissä	Tekniset palvelut, ympäristönsuojelu	Saaristomeren tilan parantaminen	2025-2027	Askaisten- ja Mynälähdän valuma-alueyhteistyö - Saaristomeren Suojelurahasto
49	NAPAKKA-hanke	Konkreettiset toimet valuma-alueilla	Hankkeen tavoitteena on edistää ja toteuttaa suunnitelmassa tunnistettuja ja tiedossa olevia konkreettisia vesienhallinnan toimenpiteitä Naantalin, Paimion ja Kaarinan lähivaluma-alueella yhteistyössä Lounais-Suomen vesiensuojeluyhdistys ry:n ja Valonian kanssa. Hanke sai myönteisen rahoituspäätöksen, ja hanke käynnistyy vuoden 2026 aikana.	Käynnissä	Tekniset palvelut, ympäristönsuojelu	Saaristomeren tilan parantaminen	2026-2028	

Tavoite 4:

Naantali on esimerkillinen ympäristö- ja ilmastotoimija, -viestijä ja -kasvattaja

Kuinka tavoitteeseen päästään:

1. Kaupungin koulut ja päiväkodit kasvattavat lapsia arvostamaan ympäröivää luontoa ja antavat perustan hyvän luontosuhteen syntymiselle
2. Kehitetään vaikuttavaa ympäristö- ja ilmastoviestintää
3. Toimitaan aktiivisesti alueellisissa ja paikallisissa verkostoissa
4. Huomioidaan ympäristövastuullisuus omistajaohjauksessa
5. Edistetään vihreän siirtymän- ja kiertotalousyritysten sijoittumista Naantaliin

#	Toimenpide	Teema	Toimenpiteen kuvaus	Toimenpiteen tilanne	Toteuttaja	Tavoiteltava vaikutus	Toteutumisvuosi	Lisätiedot (linkki)
50	Pienruoppauskoulutusta kuntalaisille	Ympäristökasvatus ja -viestintä	Kaupunki järjestää kevään aikana kuntalaisille koulutusta pienruoppauksesta ja sen vaikutuksista yhteistyössä Lupa- ja valvontaviraston ja Elinvoimakeskusten kanssa.	Käynnissä	Tekniset palvelut, ympäristönsuojelu	Saaristomeren tilan parantaminen	2026	
51	Itämeren suojelu oppilaitoksissa	Ympäristökasvatus, konkreettiset toimenpiteet valuma-alueella	Naantalin oppilaitokset, eli peruskoulut, lukio, musiikkiopisto ja Naantalin opisto, osallistuvat vuodesta 2026 alkaen Itämeren suojeluun. Toimenpide oppilaitoksesta riippuen voi olla esimerkiksi Itämeri-teema monialaisena oppimiskokonaisuutena, Itämeripäivään osallistuminen tai Siisti Biitsi -talkoiden järjestäminen.	Käynnissä	Sivistyspalvelut	Ympäristökasvatuksen lisääminen	Jatkuva	
52	Naantalin kirjaston Luonnonvoimaa –hanke	Ympäristökasvatus	Naantalin kaupunginkirjaston Luonnonvoimaa – ympäristöasiaa ja ekotekoja -hanke (2024–2026) tarjoaa kaikenikäisille monipuolisesti tietoa luonnosta ja ympäristöstä. Hanketta rahoittaa Lounais-Suomen aluehallintovirasto. Vuoden 2026 kevätkaudella järjestetään erilaisia luontoliikuntaan ja lähiluontoon liittyviä kaikille avoimia ja maksuttomia tapahtumia.	Käynnissä	Naantalin kaupunginkirjasto	Ympäristökasvatuksen lisääminen	2024-2026	Kirjaston kevään tapahtumat houkuttelevat liikkumaan lähiluonnossa Naantali
53	Naantali viestii vastuullisesti vastuullisista teoista	Ympäristöviestintä	Strategisen viestintäsuunnitelman mukainen tavoite on lisätä vastuullisuusviestintää mm. viestimällä yhdessä asiantuntijoiden kanssa vastuullisuutta edistävien ohjelmien toimenpiteistä.	Käynnissä	Hallintopalvelut, viestintä	Ympäristöviestinnän lisääminen	Jatkuva	Strateginen viestintäsuunnitelma vuoteen 2030
54	Naantalin kaupungin osallistuminen Itämeripäivään vuosittain	Ympäristöviestintä	John Nurmisen Säätiön käynnistämää ja koordinoimaa Itämeripäivää vietetään vuosittain aina elokuun viimeisenä torstaina erilaisten tapahtumien ja tempausten parissa. Kaupunki osallistuu Itämeripäivään vuosittain esim. viestimällä, aktivoimalla kaupungin toimialoja ja järjestämällä tapahtumia.	Käynnissä	Tekniset palvelut, ympäristönsuojelu ja viestintä	Ympäristö- ja ilmestöviestinnän lisääminen	Jatkuva	Itämeripäivä

#	Toimenpide	Teema	Toimenpiteen kuvaus	Toimenpiteen tilanne	Toteuttaja	Tavoiteltava vaikutus	Toteutumis vuosi	Lisätiedot (linkki)
55	Naantalin matkailutoimen liittyminen Glasgow'n ilmastojulistukseen	Aktiivinen toimijuus paikallisissa ja alueellisissa verkostoissa	Naantalin kaupunginhallituksen 30.3.2026 hyväksymään matkailuohjelmaan vuosille 2026-2030 on kirjattu mm. se, että Naantalin matkailutoimi tavoittelee liittymistä Glasgow'n ilmastojulistukseen. Glasgow'n ilmastojulistukseen sitoutuminen ohjaa matkailun kehittämistä kohti ilmastoneutraaliutta ja ilmastokestävyyttä. Ilmastojulistukseen liittyminen edellyttää selkeitä päästövähennystavoitteita, seurantaa ja raportointia. Glasgow'n julistus tukee Naantalin tavoitteita uudistavan matkailun edelläkävijänä ja vahvistaa matkailun roolia osana kaupungin laajempaa ilmasto- ja kestävyystyötä.	Käynnissä	Kehittämispalvelut, matkailupalvelut	Ilmastoneutraalius ja -kestävyys	2026-2030	https://www.oneplanetnetwork.org/programmes/sustainable-tourism/glasgow-declaration
56	Kaupunki kehittää Pakinaisista luonnonhoitotoimien talkoopaikkaa	Yhteistyö	Kaupungin tarkoituksena on kehittää Pakinaisista luonnonhoitotoimien talkoopaikka yhteistyössä valtakunnallisten järjestöjen kanssa.	Selvitetään	Tekniset palvelut	Luonnon köyhtymisen pysäyttäminen	2025-2026	
57	Bio-, kiertotalous- ja cleantech -liiketoiminnan edistäminen Naantalissa	Kiertotalous	Naantalin kaupunki edistää bio-, kiertotalous- ja cleantech-liiketoimintaa mm. kehittämällä maa-alueita Tupavuoren ja Isosuon alueella sekä Nesteen entisellä jalostamoalueella.	Käynnissä	Kaupunginjohtaja, tekninen johtaja, elinkeinopäällikkö	Kiertotalouden ja vihreän siirtymän edistäminen	2023 eteenpäin	